
Development of Desirable Characteristics of Students for Being School of Morality through Action Research: A Case Study of Phayakkaphumwittayakarn School

Surapong Srisettha¹, Siri Thee-asana² and Chayakan Ruangsuwan³

Received

Reviewed

Revised

Accepted

04/09/2562

14/09/2562

30/10/2562

07/11/2562

Abstract

This research objective was: 1) to study the current situation and determine needs of desirable characteristics development of students in the extra large-size secondary school under Mahasarakham Office of Secondary Education Service Area 26; 2) to develop of desirable characteristics of students of Phayakkaphumwittayakarn School for being the school of morality through action research and ; 3) to verify the result of the development of desirable characteristics of students in Phayakkaphumwittayakarn School for being the school of morality. The research consisted of 3 phases. The first phase was the study about the current situation and the expectation in the development of desirable characteristics of students for being the school of morality, the second phase was the development of desirable characteristics of students for being the school of morality through action research and the third phase was the verifying of the development result of desirable characteristics of students for being the school of morality. The research instruments were the questionnaire, performance assessment, interview, observation, and group meeting record form. The quantitative data analysis was enumerated to Mean and Standard Deviation, presented in the form of a composite table, and Content Analysis was used for the quality data analysis. The results were as follows: (1) The study about the current situation and determine needs of desirable characteristics of students in the extra large-size secondary school under Mahasarakham Office of Secondary Education Service Area 26 on the discipline, learning attendance,

¹ Ph.D. Student (Educational Management) Faculty of Education, Maha Sarakham Rajabhat University, Email: Siri.th@rmu.ac.th

² Lecturer of Faculty of Education, Maha Sarakham Rajabhat University, Email: Siri.th@rmu.ac.th

³ Lecturer of Faculty of Education, Maha Sarakham Rajabhat University, Email: chayakan.r@rmu.ac.th

commitment to work were in the low level and should be developed urgently. (2) The development result of desirable characteristics of students in Phayakkaphumwittayakarn School for being the school of morality through Action Research was students had the highest level of behavior in all aspects. (3) To verify the result of the development of desirable characteristics of students in Phayakkaphumwittayakarn School for being the school of morality found that Phayakkaphumwittayakarn School is suitable for being a school of morality on discipline, pursuing learning, and commitment to work.

Keywords: Development of Desirable Characteristics, School of morality, Action research

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ: กรณีศึกษา โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ

สุรพงษ์ ศรีเศรษฐา⁴, ศิริ ถิธาสนา⁵ และ ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 2) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และ 3) เพื่อยืนยันผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม ระยะที่ 2 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และระยะที่ 3 การยืนยันผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม

แบบประเมินผลการดำเนินงาน แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ (1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านความมีวินัย ด้านความใฝ่เรียนใฝ่รู้ และด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน มีระดับสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน สมควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน (2) ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน (3) การยืนยันผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม พบว่า โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการเป็นโรงเรียนคุณธรรม ในด้านความมีวินัย ด้านใฝ่เรียนใฝ่รู้และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนคุณธรรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

⁴ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁵ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁶ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 พร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยึดเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปแล้ว นอกจากจะมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ และมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 8 ประการอีกด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดนั้นต้องได้รับ การปลูกฝังและพัฒนาผ่านการจัดการเรียน การสอน การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนั้นเป็นเรื่องเกิดจากการฝึกฝน อบรม และปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก การมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสิ่งสำคัญที่ควรปฏิบัติในสังคมการปกครอง ประชาธิปไตย ใช้ควบคุมความประพฤติของคนเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม และเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ (Office of Academic and Educational Standards. 2011)

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา สำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการโดยผลการหารือสรุปได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกลึกซึ้งติดอกติดใจทั้งสร้างเครือข่าย ชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรม อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำแต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียนคุณธรรมสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนาไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

เปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากล ที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน "ลดลง" และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ "เพิ่มขึ้น" ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างยั่งยืน (Moral School Center, Yuvasatirakhun Foundation. 2016)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ผู้เรียนที่มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จะแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคี ประองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือและแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้เรียนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต จะประพฤติตรงตามความเป็นจริง ทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิตมีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ผู้เรียนที่มีวินัย จะเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นผู้เรียนที่เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ จะเป็นผู้เรียนที่มีความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง จะดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนที่มุ่งมั่นในการทำงานจะมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเพียรพยายาม มุ่งมั่นทำอย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ ผู้เรียนที่รักความเป็นไทย จะมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวที ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้เรียนที่มีจิตสาธารณะ จะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อนอาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (Office of Academic and Educational Standards. 2010) สอดคล้องกับค่านิยม 12 ประการของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) ความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราช

คำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลสมีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (Ministry of Culture. 2015)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นกระบวนการที่สามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ จุดมุ่งหมายสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Yajai Pongboriboon, 1994) มีความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานประจำให้ดีขึ้น โดยนำงานที่ปฏิบัติ อยู่มาวิเคราะห์หาสาระสำคัญของสาเหตุที่เป็นปัญหา อันเป็นเหตุให้งานที่ปฏิบัตินั้นไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควรจากนั้นจะใช้แนวคิดทางทฤษฎีและประสบการณ์การปฏิบัติที่ผ่านมา แสวงหาข้อมูลและวิธีการ ที่คาดว่าจะแก้ปัญหาได้ แล้วนำวิธีการดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การวิจัยเชิง ปฏิบัติการไม่จำเป็นต้องมีกลุ่มตัวอย่าง เพราะกลุ่มตัวอย่างคือประชากรของเรื่องที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงาน หรือห้องเรียนซึ่งมีขนาดไม่ใหญ่นักและประการสำคัญการวิจัยชนิดนี้ไม่ต้องการที่จะนำผลไป สรุปล้างอิงถึงกลุ่มคนอื่น ๆ ด้วย สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยอย่างมี ระบบเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสะท้อนผลของข้อมูลที่ได้อย่างพิณีจ พิเคราะห์ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่พอใจของผู้วิจัย ซึ่งก็คือการ ใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนการปฏิบัติ ดำเนินการต่อเนื่องไปจนนำไปสู่การปรับแผนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง เพื่อพัฒนาสภาพการของสิ่งที่ได้ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง (Siri Thee-asana. 2007)

ในฐานะผู้วิจัยเป็นบุคลากรของโรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร จึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาคุณ ลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ดีขึ้น แต่เมื่อพิจารณากรอบแนวคิดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ มี เนื้อหาไม่ครอบคลุมประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการมีประกาศ เปลี่ยนแปลงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จึงศึกษา องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจากนักวิชาการหลายท่าน แล้วทำการสังเคราะห์ องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยเลือกองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกัน ที่มีความถี่ตั้งแต่ระดับ 10 ขึ้นไปเป็นองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อใช้เป็น กรอบแนวคิดการวิจัย และนำองค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละองค์ประกอบมา ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดความหมายขององค์ประกอบย่อย และพฤติกรรมชี้วัดเพื่อใช้ในการ วิจัยในครั้งนี้ นอกจากนี้ยังอาศัยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) และกำหนดขั้นตอน การวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาของ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม ระยะที่ 2 พัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม ระยะที่ 3 ยืนยันผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม และขอความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อร่วมมือกันหาทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนพยุภุมิวิทยาคารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นและสังคมให้การยอมรับ ชื่นชมในความดีงามของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพยุภุมิวิทยาคาร สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)
3. เพื่อยืนยันผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพยุภุมิวิทยาคาร สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม

วิธีการศึกษา

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้กระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ: กรณีศึกษา โรงเรียนพยุภุมิวิทยาคาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้ตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบโรงเรียนคุณธรรม
2. กำหนดกรอบแนวคิด เกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และพฤติกรรมชีวิตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ได้จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ องค์ประกอบด้านมีวินัย มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การปฏิบัติตนตามแนวทางที่ดีต่อตนเอง 2) การปฏิบัติตนตามข้อตกลงของครอบครัว 3) การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบของโรงเรียน 4) การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบของสังคม องค์ประกอบด้านใฝ่เรียนรู้ มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ตั้งใจเรียนและสนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แสวงหาความรู้ สรุปองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน องค์ประกอบด้านมุ่งมั่นในการทำงานมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน 2) ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

3. สร้างแบบสอบถามการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยมีลักษณะของเครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ควรได้รับการพัฒนา

4. หากคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้น และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.60 ขึ้นไป ที่แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่ต้องการ (Bunchom Sīsa'āt. 2010) ทั้งนี้ในการการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ครั้งนี้ ปรากฏว่าข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ .67 ถึง 1.00 ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร ครู นักเรียน จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item-Total Correlation) และหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้ที่เป็นโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 49 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.85 ซึ่งแบบสอบถามมีคุณภาพตามที่กำหนด ซึ่งสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ต่อไป

5. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อการขอความร่วมมือในการดำเนินการได้ส่งแบบสอบถาม

6. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการแปลผล

7. นำผลการตอบแบบสอบถามมาสรุปพร้อมกันและเขียนรายงานวิจัยระยะที่ 1

ระยะที่ 2 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดังนี้

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงร่วมกันพิจารณานำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน โดยอาศัยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis, S. and K. McTaggart (1988) ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน (Planning)

2) ขั้นปฏิบัติ (Action) 3) ขั้นสังเกต (Observation) และ 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งจะได้
นำเสนอการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) นำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการ
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์พื้นฐานในการจัดทำโครงการ
สัมมนา กำหนดกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 1 คน ครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม จำนวน 20 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คนและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
จำนวน 240 คน รวมจำนวนทั้งหมด 281 คน จัดประชุมผู้ร่วมวิจัย เนื้อหาเป็นประเด็นจากการวิเคราะห์
ในระยะที่ 1 เพื่อวางแผนการดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
พัฒนา 2) ทำการวิเคราะห์ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 3) กำหนดคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ที่จะทำการพัฒนา (กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป้าหมายว่าจะทำการพัฒนาแก้ไข
ปัญหาใด ประเด็นใดบ้าง) 4) กำหนดตัวชี้วัดตามประเด็นที่จะพัฒนา กำหนดเป้าหมายของคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ที่จะทำการพัฒนา จัดทำรายละเอียดตัวชี้วัดแต่ละด้าน 5) จัดทำโครงการ/กิจกรรมพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) สร้างแบบประเมินโครงการ 7) ทำการประเมินโครงการ 8) ทำการสะท้อน
ผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน นำไปสู่วงจร (Loop) ต่อไป การสร้างเครื่องมือ 1) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
ได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมตามกรอบเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากระยะที่ 1 และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต
พฤติกรรม และแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม 2) การหาคุณภาพเครื่องมือ ศึกษาการสร้างแบบประเมินผล
โครงการ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบบันทึกการประชุมกลุ่มของ Kanchana
Wattayu (2011) โดยอาศัยขอบเขตเนื้อหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ร่างแบบ
รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบบันทึก
การประชุม ให้ครอบคลุมเนื้อหาหรือข้อมูลที่ต้องการ เขียนคำชี้แจงในการใช้เครื่องมือและวัตถุประสงค์
ของการวิจัย ปรับปรุงเครื่องมือซึ่งเป็นการตรวจสอบหาข้อบกพร่องเพื่อทำการปรับปรุง โดยนำเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม และพิจารณาหาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเครื่องมือ
ดังกล่าว เป็นชุดเดิมกับระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย 1) จัดประชุมแนะนำการใช้
เครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย 2) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูล 3) นำ
ข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์แปลผล การวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ลักษณะ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
เป็นการนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม มาวิเคราะห์ด้วยการตีความหมายจากเนื้อหา
จัดกลุ่มของข้อมูล และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล การจำแนกวิเคราะห์ตามประเด็น
คำถาม นำเสนอโดยการบรรยาย และพรรณนาวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการ
วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ แบบประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและ การแปลผลจาก ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลผลการดำเนินงาน และเขียนรายงานวิจัยระยะที่ 2

2. ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป้าหมาย ในการพัฒนา จัดทำรายละเอียดแต่ละด้าน จัดทำโครงการสนับสนุนการดำเนินการของแต่ละด้านสู่การปฏิบัติจริง สร้างเครื่องมือและจัดเก็บข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาพิจารณาถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน ทำการสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน นำไปพัฒนาในวงรอบ (Loop) ต่อไป

3.ขั้นการสังเกตผล (Observation) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นสำคัญ นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม มาวิเคราะห์ด้วยการตีความหมายจากเนื้อหา จัดกลุ่มของข้อมูล และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล การจำแนกวิเคราะห์ตามประเด็นคำถาม นำเสนอโดยการบรรยาย และพรรณนาวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ นำเสนอโดยการบรรยายและพรรณนาวิเคราะห์

4. การสะท้อนผล (Reflection) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) คือ กลุ่ม Participants ร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ในความเหมาะสม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ (Recommendation) เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดโครงการ/กิจกรรม ผู้วิจัยเขียนรายงานสรุปผล โดยพิจารณาถึงสาเหตุ แนวทางแก้ไข ตามประเด็นที่เป็นจุดอ่อนในการพัฒนา เพื่อนำสู่การปรับปรุงแผน (Re-plan) เข้าสู่วงรอบ (Loop) อีกครั้ง ผู้วิจัยเขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อเตรียมเสนอผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

ระยะที่ 3 การยืนยันผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม ดังนี้ กำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี มีประสบการณ์การในการเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นวิทยากรบรรยายด้านโรงเรียนคุณธรรม คัดเลือก จำนวน 12 คน การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกการสนทนา และแบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยหาคุณภาพเครื่องของแบบบันทึกการสนทนาและแบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาการสร้างแบบบันทึกการสนทนาของ Kanchana Wattayu (2011) โดยอาศัยขอบเขตเนื้อหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) ร่างแบบบันทึกการสนทนา และแบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรมให้ครอบคลุมเนื้อหาหรือข้อมูลที่ต้องการ 3) เขียนคำชี้แจงในการใช้เครื่องมือและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4) ปรับปรุงเครื่องมือซึ่งเป็นการตรวจสอบหาข้อบกพร่องเพื่อทำการปรับปรุงโดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม และพิจารณาหาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ

เครื่องมือดังกล่าว เป็นชุดเดิมกับระยะที่ 1 5) ปรับปรุงเครื่องมือตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ จัดทำแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนา ด้วยการตีความหมายจากเนื้อหา จัดกลุ่มของข้อมูล และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล การจำแนกวิเคราะห์ตามประเด็นคำถาม วิเคราะห์แบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม ดำเนินการโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการแปลผล และสรุปผลการพัฒนา เขียนรายงาน และเผยแพร่แก่หน่วยงานสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้กระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ: กรณีศึกษา โรงเรียนพืชมงคลวิทยาการ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการพัฒนา ดังนี้

การศึกษาในระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย ผลการศึกษาพบว่า ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.ความมีวินัย 2.ความใฝ่เรียนใฝ่รู้ และ 3.ความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งเมื่อสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านความมีวินัย โดยรวมมีระดับสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดคือการรักษาความสะอาด พฤติกรรมที่มีระดับสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดรองลงมา คือ การแต่งกายตามกฎระเบียบ และพฤติกรรมที่มีระดับสภาพปัจจุบันน้อยเป็นลำดับที่สามคือการตรงต่อเวลา

ด้านความใฝ่เรียนใฝ่รู้ โดยรวมมีระดับสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดคือความตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียนรู้ พฤติกรรมที่มีระดับสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดรองลงมา คือ การแสวงหาวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพฤติกรรมที่มีระดับสภาพปัจจุบันน้อยเป็นลำดับที่สาม คือ การเลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยรวมมีระดับสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบันน้อยที่สุด คือ ความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงาน พฤติกรรมที่มีระดับสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดรองลงมา คือ ความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และพฤติกรรมที่มีระดับสภาพปัจจุบันน้อยเป็นลำดับที่สามคือความมุ่งมั่นในการทำงาน บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ภายในเวลาที่กำหนด สมควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

ผลการพัฒนาในระยะที่ 2 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพศภูมิวิทยาคาร สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน/สภาพที่ต้องการพัฒนาในระยะที่ 1 โดยอาศัยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ครอบคลุมกรอบแนวคิดตามประเด็นที่คัดเลือกไว้ คือ ด้านความมีวินัย ด้านความใฝ่เรียนใฝ่รู้ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นที่น่าสนใจ ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมนักเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากบริเวณโรงเรียนสะอาดขึ้น เช่น การเข้าห้องเรียนเร็วขึ้น การใช้บริการห้องสมุดหรือการยืมหนังสือ การเดินแถวเข้าชั้นเรียนอย่างเป็นระเบียบ เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ยังมีนักเรียนบางคนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น นักเรียนบางคนไม่สนใจกิจกรรมที่จัดให้ การแต่งกายในวันพฤหัสบดีที่เป็นการแต่งเครื่องแบบกิจกรรม บังคับยังมีนักเรียนใส่ชุดนักเรียน ไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของทางโรงเรียนที่จัดขึ้น ทำการบ้านส่งไม่ทันเวลา และการไม่สนใจเรียน ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจะเสนอแนะให้ทางโรงเรียนได้ศึกษาและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

การศึกษาผลการพัฒนา ระยะที่ 3 พบว่า โรงเรียนพศภูมิวิทยาคาร มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการเป็นโรงเรียนคุณธรรมในด้านวินัย ด้านใฝ่เรียนใฝ่รู้ และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้กระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ: กรณีศึกษา โรงเรียนพศภูมิวิทยาคารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประเด็นนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยทั่วไป พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดสมควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านความมีวินัย ด้านความใฝ่เรียนใฝ่รู้ และด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพความต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จากแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรมของทั้ง 3 ด้าน พบว่า ประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและต้องการพัฒนาโดยเร่งด่วน มีจำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์หมด เป็นสิ่งที่ครู และผู้ปกครองอยากให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทยในสังคมปัจจุบัน เพื่อให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลโลก สอดคล้องกับ Chutikan Madthapato (2013) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเขาน้อยวิทยาคม จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลปรากฏว่า 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเขาน้อยวิทยาคม จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงคะแนน

เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัย ด้านรักความเป็นไทย ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเขาน้อยวิทยาคม จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามเพศและระดับชั้นที่กำลังศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Kitipong Sae jiao (2013) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษานุญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษานุญนิยมของโรงเรียนสัมมาสิกขา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน 2) คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) การศึกษานุญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การศึกษานุญนิยมของโรงเรียนสัมมาสิกขา มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา ด้านขยันมากที่สุดและด้านสะอาดน้อยที่สุด 4) แนวทางในการพัฒนาการศึกษานุญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา มี 3 แนวทาง คือ 1) พัฒนาจิตวิญญาณความรู้ความสามารถและทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นพิเศษในบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนและครูผู้ดูแลนักเรียน 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมที่เชื่อมโยงบูรณาการกับประสบการณ์จริงในวิถีชีวิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน 3) พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน

2. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้กระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ: กรณีศึกษา โรงเรียนพยุภุมิวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประเด็นนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านความมีวินัย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดทำโครงการความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ประกอบด้วยกิจกรรมพื้นที่รับผิดชอบของฉันทน์ กิจกรรมสถาบันนี้แต่งกายดีทุกคนและกิจกรรมมาก่อนอยู่ข้างหน้า มาเข้าอยู่ด้านหลัง ผลการพัฒนา พบว่า บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดมากขึ้น นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบมากขึ้น ร้อยละของนักเรียนเข้าแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธงมากขึ้นกิจกรรมที่ต้องรอคิวนักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น รอจ่ายเงินซื้อสินค้าในสหกรณ์โรงเรียนการเข้าแถวซื้ออาหารในโรงอาหาร และการซื้อน้ำดื่มในโรงเรียน ซึ่งเป็นที่น่าพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sujitra Buakhan, Surachet Noirid and Chalongrut Intree (2015) ได้ศึกษารูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้ 1) รูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า สภาพปัจจุบัน และปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมีวินัย รองลงมาได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง 2) รูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งมี 3 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากรูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความเหมาะสมความเป็นไปได้และประโยชน์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความมีวินัย รองลงมาคือด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยสรุปรูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีผลการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และประโยชน์ ของรูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Cannon, Jeff Scott. (2000). ได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านวินัย และแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านวินัยของโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง Mount Olympus โดยเน้นศึกษาปัญหาหลัก 3 ด้าน คือ นักเรียน วินัยและผลงานวินัยต่อบรรยากาศของโรงเรียน และองค์ประกอบที่จำเป็นในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับวินัย นอกจากนี้ยังได้สำรวจความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของผู้ปกครองกับโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า มีปัจจัยจำนวนมากสามารถใช้เป็นรากฐานในการสร้างนโยบายเกี่ยวกับวินัยของโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทุกฝ่ายได้มีความคาดหวังเกี่ยวกับการสร้างเสริมการมีพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียน ตลอดจนให้ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาได้รับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น อันเนื่องจากการมีพฤติกรรมเชิงลบของนักเรียน ผลการศึกษาที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสร้างเสริมวินัยของนักเรียนมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงบวกมากขึ้น

2.2 ด้านใฝ่เรียนใฝ่รู้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดทำโครงการพัฒนาการเรียนรู้มุ่งสู่อนาคต ประกอบด้วยกิจกรรมพัฒนาการที่มีทุนการศึกษา กิจกรรมอัจฉริยะไร้ขอบเขต และกิจกรรมฉลาดเลือกฉลาดใช้ ผลการพัฒนา พบว่า จำนวนร้อยละของนักเรียนที่มีพัฒนาการที่ได้รับทุน สูงขึ้น โดยมีนักเรียนที่มีพัฒนาการน้อยที่สุดที่ได้รับทุน เกรดเฉลี่ยสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 16 การใช้โทรศัพท์มือถือในการเล่นเกมนลดลง สถิตินักเรียนเข้าห้องสมุดและใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลมาก นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Siriwimon Chuchipwatthana (2015) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรม

ไฝเรียนรูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมไฝเรียนรู การเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้จากครู อยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมไฝเรียนรูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อจำแนกตามเพศเพศ ระดับ คณะแผนก และประเภทของนักเรียนไม่พบความแตกต่าง 3) การเห็นคุณค่าในตนเองการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้จากครู ลักษณะมุ่งอนาคต การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมไฝเรียนรูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี จังหวัดราชบุรี ได้ร้อยละ 60.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

2.3 ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดทำโครงการความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ประกอบด้วยกิจกรรมทำวันนี้ให้ดีที่สุด และกิจกรรมเป้าหมายมีไว้พุ่งชน ผลการพัฒนา พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น และเกิดรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความยั้งมั่นเพียรนักเรียนมีเป้าหมายในชีวิตและพร้อมที่จะทำให้ตัวเองประสบผลสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Aroonsiri Janlon and Pamornphun Yurayat (2017) การพัฒนาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านมีวินัย 2) ด้านไฝเรียนรู และ 3) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งด้านมีวินัยมี 4 ตัวชี้วัด ด้านไฝเรียนรูมี 2 ตัวชี้วัด ด้านมุ่งมั่นในการทำงานมี 2 ตัวชี้วัด 2. สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีวินัย รองลงมา คือ ไฝเรียนรู และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ปรากฏผลเช่นเดียวกันกับสภาพปัจจุบัน 3. แนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 7 แนวทาง ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายส่งเสริมอย่างชัดเจน 2) จัดให้มีคณะกรรมการเป็นกรเฉพาะ 3) สร้างความเข้าใจร่วมกัน 4) กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาอย่างชัดเจน 5) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อมเชิงคุณธรรม 6) ส่งเสริมการกำกับดูแล และ 7) สร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Phra Amnaj Autthakamo (Noinil) (2011) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลปรากฏว่า 1) นักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านรักความ เป็นไทย รองลงมาได้แก่ ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ด้าน

ข้อสัถยสุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีวินัย และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านใฝ่เรียนรู้ 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศ และอายุต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี คือ 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ได้แก่ จัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ทุกครั้ง, ครูต้องพยายามให้นักเรียนได้เข้าร่วมร้องเพลงชาติก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง 2) ด้านข้อสัถยสุจริต ได้แก่ ครูจะต้องพยายามให้นักเรียนได้ทำการบ้านหรืองานที่มอบหมายด้วยตนเองไม่ลอกของเพื่อนมาส่ง 3) ด้านมีวินัย ได้แก่ ครูจะต้องจัดให้นักเรียนเข้าแถวก่อนเข้าห้องเรียน และให้เดินเป็นแถวไปเรียนตามห้องทุกครั้ง 4) ด้านใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ โรงเรียนควรมีการจัดนิทรรศการด้านวิชาการให้นักเรียนได้เข้าร่วม 5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ได้แก่ โรงเรียนควรมีโครงการเกี่ยวกับการออมเงิน เพื่อฝึกการใช้จ่ายเงินของนักเรียน 6) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ได้แก่ ครูต้องมีกิจกรรมเสริมการสอนที่มอบหมายงานให้เด็กได้ทำงานส่ง 7) ด้านรักความเป็นไทย ได้แก่ ครูจะต้องสอนให้เด็กรู้จักการไหว้ผู้ใหญ่ และไหว้กันและกัน 8) ด้านมีจิตสาธารณะ ได้แก่ ครูต้องพานักเรียนเข้าร่วมช่วยทำงานให้กับสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนควรจัดทำโครงการ / กิจกรรม ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ยั่งยืน เพราะบางกิจกรรมต้องใช้เวลาในการพัฒนาจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามต้องการ เช่น ระเบียบวินัย ความใฝ่เรียนรู้

1.2 โรงเรียนควรขอความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.3 โรงเรียนควรส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนโดยการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเนื่องโอกาสต่างๆ เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมตามประเพณีในท้องถิ่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด อย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 โรงเรียนควรพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อการพัฒนาเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

2.2 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างหลากหลาย
ต่อเนื่อง ควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

2.3 โรงเรียนควรศึกษาประเด็นที่ยังเป็นปัญหา เช่น การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม เพื่อ
พัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นในปีการศึกษาต่อไป โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

References

- Aroonsiri Janlon and Pamornphun Yurayat. (2017). Developing Guidelines to Enhance Students Desirable Characteristics for Schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 1. *Journal of Education, Mahasarakham University*. 11 (3), 185-194.
- Bunchom Sīsa'āit. (2000). *Preliminary research*. 6th edition. Bangkok: Suveeriyasan.
- Cannon, Jeff Scott. (2000). *The Examination of School in Peril: A Look at Discipline and Community Participation. in and Urban School,*" Masters Abstracts International. 38 (1): 12; February, 2000.
- Chutikan Madthapato. (2013). *Desirable Characteristics of Students in Khaonoiwittayakom School, Tart Province under Secondary Educational Service Area Office 17*. Master of Education Thesis, Burapha University.
- Kanchana Wattayu. (2001). *Classroom research for the development of teaching and learning, Educational Administrators Development Institute, Ministry of Education*. Bangkok: Ministry of Education.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner*. 3rd ed. Victoria: Deakin University Press.
- Kitipong Sae jiaiw. (2013). *BOONNIYOM EDUCATION AND STUDENT'S EIGHT BASIC VIRTUES OF SUMMASIKKHA SCHOOLS*. Master of Education Thesis, Silpakorn University.
- Ministry of Culture. (2015). *Song of 12 values*. [online] <http://www.m-culture.go.th/>. [11 April 2017].
- Moral School Center, Yuvasatirakhun Foundation. (2016). *Moral school practice manual*. 2nd Edition. Bangkok: Sahamit Printing and Publishing

- Office of Academic and Educational Standards. (2010). *Guidelines for Development, Measurement and Evaluation of Desirable Characteristics in the Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok: Printing House, The Agricultural Assembly of Thailand, Ltd.
- Office of Academic and Educational Standards. (2011). *The 8 basic virtues*. Bangkok: Office of Academic and Educational Standards.
- Phra Amnaj Autthakamo (Noinil). (2011). A STUDY ON THE DESIRABLE CHARACTERS OF STUDENTS AT SUKSASONGKROH BANGKRUAI SCHOOL BANGKRUAI DISTRICT IN NONTABURI PROVINCE. Bachelor's Thesis. Chulalongkorn University.
- Siri Thee-asana. (2007). “the Development of Internal Quality Assurance System of Private Vocational School Using Action Research: A case Study”. *Journal of Research Methodology: JRM*. 20 (3), 312-330.
- Siriwimon Chuchipwatthana. (2015). “Learning Inquiry Behavior of Junior High School Students of the Schools of Ratchaburi Diocese in Ratchaburi Province”. *Journal of Behavioral Science for Development*. 7 (1), 199-214.
- Sujittra Buakhan, Surachet Noirid and Chalongrut Intree. (2015). The Model of Desirable Characteristics of Secondary Private School Students Under Udonthani Primary Educational Service Area 1. *Journal of Education, Mahasarakham University*, 9 (Special Issue), 843-858.
- Yajai Pongboriboon. (1994). *Documentation for the seminar on Action Research: Teaching and Learning Development Models*. Khon Kaen: Khon Kaen University.